

การป้องกันการคุกคามทางเพศต่อเยาวชน ระดับมัธยมศึกษาภายในสถานศึกษา

กลุ่มที่ 6 ช่อพิกุล

หลักสูตรการป้องกันอาชญากรรมกับการอำนวยความสะดวกในสังคม Crime Prevention รุ่นที่ 5

จัดโดย สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม

ส่วนที่ 1 บทนำ (introduction) ความสำคัญของประเด็นปัญหา

1.1 บทนำ

ปัจจุบันสภาพสังคมไทยมีลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยว ประกอบกับสภาพเศรษฐกิจมีการแข่งขันกันสูงขึ้นเป็นเหตุให้ค่าครองชีพสูงขึ้น พ่อแม่หรือผู้ปกครองที่ต้องเลี้ยงดูบุตรหลานต้องออกไปทำงานนอกบ้านเพื่อหารายได้หรืออาชีพเสริมให้เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายในครัวเรือน จึงทำให้ขาดการดูแลเอาใจใส่บุตรหลานอย่างใกล้ชิด ซึ่งอาจก่อให้เกิดโอกาสในการคุกคามทางเพศต่อเด็กและเยาวชนขึ้นจากภายในชุมชนและสถานศึกษา ทั้งนี้ ปัญหาการคุกคามทางเพศต่อเด็กและเยาวชนเป็นปัญหาเรื้อรังที่ “สร้างความสะเทือนใจ” ให้กับผู้คนในสังคมมาโดยตลอด โดยเฉพาะการคุกคามทางเพศในสถานศึกษา ซึ่งถือว่าเป็นปัญหาสังคมที่สำคัญและเหยื่อมักจะเป็นเยาวชนที่มีอายุระหว่าง 13-19 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษา จากการติดตามข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ ปรากฏว่าไม่ใช่เฉพาะนักเรียนหญิงที่ถูกคุกคามทางเพศในรูปแบบต่าง ๆ แต่สถานการณ์ที่ผ่านมามีนักเรียนชายจำนวนไม่น้อยก็ตกเป็นผู้เสียหายจากการถูกคุกคามทางเพศด้วย โดยเฉพาะการคุกคามทางเพศจากบุคคลในสถานศึกษา ซึ่งถือเป็นความรุนแรงรูปแบบหนึ่ง เป็นภัยใกล้ตัวที่อาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา และเป็นทวิภาคีวิจารณ์อย่างกว้างขวางทุกครั้งที่เกิดเหตุการณ์ขึ้น เพราะเกิดขึ้นในสถาบันการศึกษาที่มีหน้าที่บ่มเพาะและถ่ายทอดความรู้ ความเชื่อ ซึ่งสังคมไว้วางใจว่าควรเป็นสถานที่ที่มีความปลอดภัยสูง และปกป้องลูกหลานของประชาชนได้ ดังนั้น เพื่อเป็นการป้องกันการคุกคามทางเพศต่อเยาวชนระดับมัธยมศึกษาภายในสถานศึกษา จึงจำเป็นต้องนำแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมมาใช้เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์เพื่อหาสาเหตุและเงื่อนไขในการเกิดอาชญากรรมที่เกี่ยวกับการคุกคามทางเพศดังกล่าว โดยมีเป้าหมายที่จะหามาตรการที่เหมาะสมในรูปแบบของข้อเสนอโครงการ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

1.2 สภาพปัญหา

การคุกคามทางเพศในสังคมไทยปัจจุบันมักจะรับรู้เฉพาะรูปแบบที่ใช้กำลังบังคับในทางเพศ ด้วยวิธีการข่มขืน หรือการประทุษร้ายทางเพศ ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว การคุกคามทางเพศสามารถกระทำได้หลายวิธี ตั้งแต่มีความรุนแรงน้อยไปจนถึงรุนแรงมาก เช่น การแตะโลมด้วยวาจา การถูกเนื้อต้องตัว การชักชวนนัด

¹ กลุ่มผู้เข้ารับการฝึกอบรม หลักสูตรการป้องกันอาชญากรรมกับการอำนวยความสะดวกในสังคม Crime Prevention รุ่นที่ 5.

แนะในทางเพศ เป็นต้น ซึ่งเหยื่อที่ถูกคุกคามทางเพศ มีทั้ง เพศชาย เพศหญิง และเพศที่สาม จากการติดตามข่าวการคุกคามทางเพศของมูลนิธิหญิงชายก้าวไกล พบว่า ในปี 2562 มีข่าวการคุกคามทางเพศ 333 ข่าว เป็นข่าวเด็ก วัยรุ่นนักเรียนนักศึกษา ร้อยละ 84.8 และการติดตามข่าวการคุกคามทางเพศในสถานศึกษาช่วงปี 2562 - 2564 พบว่า มี 12 กรณี แบ่งเป็นระดับมัธยมศึกษา 6 กรณี โดยผู้กระทำเป็นผู้มีอำนาจเหนือกว่า คือ ครู ส่วนผู้ถูกกระทำ ส่วนใหญ่เก็บเรื่องไว้ไม่กล้าบอกใคร จนครอบครัวเห็นจากโทรศัพท์โดยบังเอิญ ทำให้เด็กเกิดภาวะเครียด ป่วยโรคซึมเศร้า อยากฆ่าตัวตาย ส่วนการคุกคามทางเพศในระดับมหาวิทยาลัย เช่น ผู้กระทำเป็นผู้มีอำนาจเหนือกว่า ได้แก่ อาจารย์ เพื่อนรุ่นพี่ เป็นต้น โดยเข้ามาในลักษณะความหวังใจ เป็นแฟนและพยายามข่มขืน ซึ่งการคุกคามทางเพศมีทั้งทางตรง ทางอ้อม ผ่านการใช้สายตา ท่าทาง คำพูด ร่างกาย หรือสื่อสารผ่านช่องทางต่าง ๆ ทำให้ผู้เป็นเป้าของการกระทำนั้นเดือดร้อน อึดอัด ไม่พอใจ เครียด หวาดระแวง หวาดกลัว และรู้สึกไม่ปลอดภัย โดยแบ่งเป็น (1) การคุกคามทางเพศออฟไลน์ ผู้ถูกกระทำมีอำนาจหรือการต่อรองน้อยกว่า และ (2) การคุกคามทางออนไลน์ ผู้กระทำจะค้นหาและเป็นฝ่ายสังเกตว่าผู้ถูกกระทำเป็นใคร เพื่อหาช่องทางการคุกคาม

ดังนั้น การคุกคามทางเพศต่อเยาวชนระดับมัธยมศึกษาภายในสถานศึกษาจึงเป็นปัญหาสำคัญที่ซ่อนเร้นอยู่ในสถาบันการศึกษา แต่ยังไม่ได้รับการเอาใจใส่อย่างเปิดเผยและจริงจังจากสถาบันการศึกษา เนื่องจากผู้บริหารมองว่า เป็นเรื่องที่น่าอับอาย อาจนำมาซึ่งความเสื่อมเสียชื่อเสียงแก่ทางโรงเรียนได้ ทั้งนี้ เหตุการณ์ไม่น่าพึงปรารถนาทางเพศ ไม่ว่าจะป็นด้วยทางวาจา จนกระทั่งไปถึงการกระทำชำเราทางเพศ เป็นเหตุการณ์ที่สามารถอ่านพบได้จากทางหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์เป็นรายวัน ไม่ว่าจะป็นการล่วงละเมิดทางเพศระหว่างเพื่อนนักเรียนด้วยกัน หรือจากอาจารย์ที่ควรทำหน้าที่ปกป้องให้ความปลอดภัยกับนักเรียน และเหตุการณ์นี้มักจะจบลงด้วยความอับอายของ “เหยื่อ” ที่ถูกกระทำ ถูกใส่ความ กล่าวหาว่าเป็นต้นเหตุแห่งความเสื่อมเสียต่อสถาบันการศึกษา หรือถูกต่อว่าเป็นผู้เริ่มเสนอตัวเอง ในที่สุดไม่สามารถทนต่อคำติฉินนินทาและข้อครหาเหล่านี้ได้ ทำให้ต้องลาออกจากสถานศึกษา หรือต้องย้ายสถานศึกษา ไปอยู่ในพื้นที่ ที่รู้จัก “เหยื่อ” และครอบครัว นอกจากผลร้ายที่ได้รับจะเป็นตราบาปในชีวิตแล้ว ย่อมส่งผลกระทบต่อทั้งด้านการเรียน การใช้ชีวิต และด้านอารมณ์จิตใจ และเป็นปัจจัยกีดกันทางจิตสังคมที่ส่งผลต่อพัฒนาการด้านบุคลิกภาพของเด็กและเยาวชนเป็นอย่างมาก ทำให้ “เหยื่อ” ที่เป็นเด็กและเยาวชนขาดความไว้วางใจต่อคนรอบข้าง ต่อคนในสังคม มีความระแวงต่อความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น รวมถึงขาดความมั่นใจและไม่เห็นคุณค่าในตนเอง ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อปัญหาสุขภาพจิตของเด็กและเยาวชนได้

ทั้งนี้ หากปล่อยให้มีการคุกคามทางเพศต่อเยาวชนระดับมัธยมศึกษาภายในสถานศึกษา โดยปราศจากการยับยั้งหรือป้องกัน สังคมก็จะเกิดมาตรฐานในการมองปัญหาดังกล่าวขึ้นใหม่ โดยมีความชินชาและเห็นว่าเป็นเรื่องปกติที่คนทั่วไป ซึ่งนอกจากจะกระทบต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนแล้วยังเป็นการมองข้ามผลร้ายที่เกิดขึ้นกับเหยื่อซึ่งเป็นเด็กและเยาวชนภายในสถานศึกษา อันอาจทำให้เกิดปัญหาอื่นตามมาได้ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการกำหนดมาตรการต่าง ๆ มาใช้ในการแก้ไขปัญหาโดยการป้องกันการคุกคามทางเพศต่อเยาวชนระดับมัธยมศึกษาภายในสถานศึกษา

ส่วนที่ 2 เนื้อหาหลัก (contents)

2.1 ข้อเท็จจริง และสถิติปัญหาอาชญากรรมเกี่ยวกับการคุกคามทางเพศในสถานศึกษา

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าการคุกคามทางเพศในสถานศึกษานั้น ผู้ถูกกระทำมักเป็นเด็กและเยาวชน ซึ่งส่วนใหญ่ไม่กล้าที่จะสื่อสารและเปิดเผยเรื่องราวที่ตนเองถูกคุกคามทางเพศ หรือหากมีการเปิดเผยเรื่องราวที่เด็กและเยาวชนถูกคุกคามทางเพศ ก็มักจะจบด้วยการไกล่เกลี่ยภายในโรงเรียน และมีการปิดบังไม่ให้สังคมภายนอกรับรู้ เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามองว่า เป็นเรื่องที่น่าอับอาย อาจนำมาซึ่งความเสื่อมเสียชื่อเสียงแก่ทางโรงเรียนได้ จึงทำให้ปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นซ้ำ ๆ ดังจะยกตัวอย่างข่าวและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน เช่น

ข่าววันที่ 1 เม.ย. 2564 นร.ถูกละเมิดทางเพศ แฉถูกข่มขู่ไม่ให้เรียนต่อ เนื่องจากเพชเพชขี้กหนึ่งออกมาแฉเรื่องราวมีครูล่วงละเมิดทางเพศเด็กนักเรียนในโรงเรียนแห่งหนึ่งใน จ.นครปฐม และหลังออกมาเปิดเผยพฤติกรรม นักเรียนคนดังกล่าวถูกโรงเรียนเรียกไปคุยห้ามให้เปิดเผยข้อมูล พร้อมข่มขู่ไม่ให้เรียนต่อ²

ข่าววันที่ 17 พ.ย.2564 สั่ง देंแล้ว 2 ครู โรงเรียนสตรีดังภูเก็ต หลังทักแชทคุกคามทางเพศนักเรียนหญิง กรณีเว็บไซต์ทวิตเตอร์ติด #รกรกุลสตรีชื่อดังย่านคลองบางใหญ่ กันเป็นจำนวนมาก โดยเปิดเผยพฤติกรรมไม่เหมาะสมของครูที่คุกคามทางเพศนักเรียนหญิง โดยแชทที่มีข้อความลักษณะคุกคามถามเกี่ยวกับเรื่องเพศ โดยครูที่ก่อเหตุมี 2 คน ได้แก่ ครูสอนวิชาศิลปะและครูสอนพลศึกษา มีการส่งข้อความหาเด็กนักเรียนเช่นอยากไปหาที่บ้าน อยากพาไปเที่ยว เรียกว่าคนสวย พูดถึงอวัยวะตนเอง นอกจากนี้ ยังมีพฤติกรรมแอบถ่ายใต้กระโปรง และถึงเนื้อถึงตัวนักเรียนด้วย³

ข่าววันที่ 13 กรกฎาคม 2563 THE EXIT : นักเรียนหญิงสะท้อนถูกครูคุกคามทางเพศในโรงเรียน นักเรียนหญิงหลายคนยังคงเผชิญกับปัญหาการถูกคุกคามทางเพศในโรงเรียน และมาจากครู ซึ่งปัญหานี้ยังคงเกิดขึ้นแทบทุกวัน หลายครั้งผู้เสียหายถูกต่อว่า หรือต้องยอมจบเรื่องลง เพราะครูบอกว่ามันคือการล้อเล่น กลายเป็นแผลในใจไปตลอดชีวิต⁴

ข่าววันที่ 14 กรกฎาคม 2563 THE EXIT : ยากเข้าถึงความช่วยเหลือ คุกคามทางเพศในรั้ว ร.ร. แม้การคุกคามทางเพศในโรงเรียนเป็นสิ่งที่สังคมไม่ยอมรับ แต่สำหรับเด็กที่ถูกคุกคามอาจทำได้เพียงระบายในโซเชียลถึงพฤติกรรมครูที่ไม่เคยถูกแก้ไข ศธ.มีกลไกช่วยเหลือ แต่มีความเป็นราชการจนเข้าไม่ถึง ขณะที่กฎหมายอาญาไม่ครอบคลุมการกระทำที่ไม่ใช่การข่มขืนหรืออนาจาร⁵

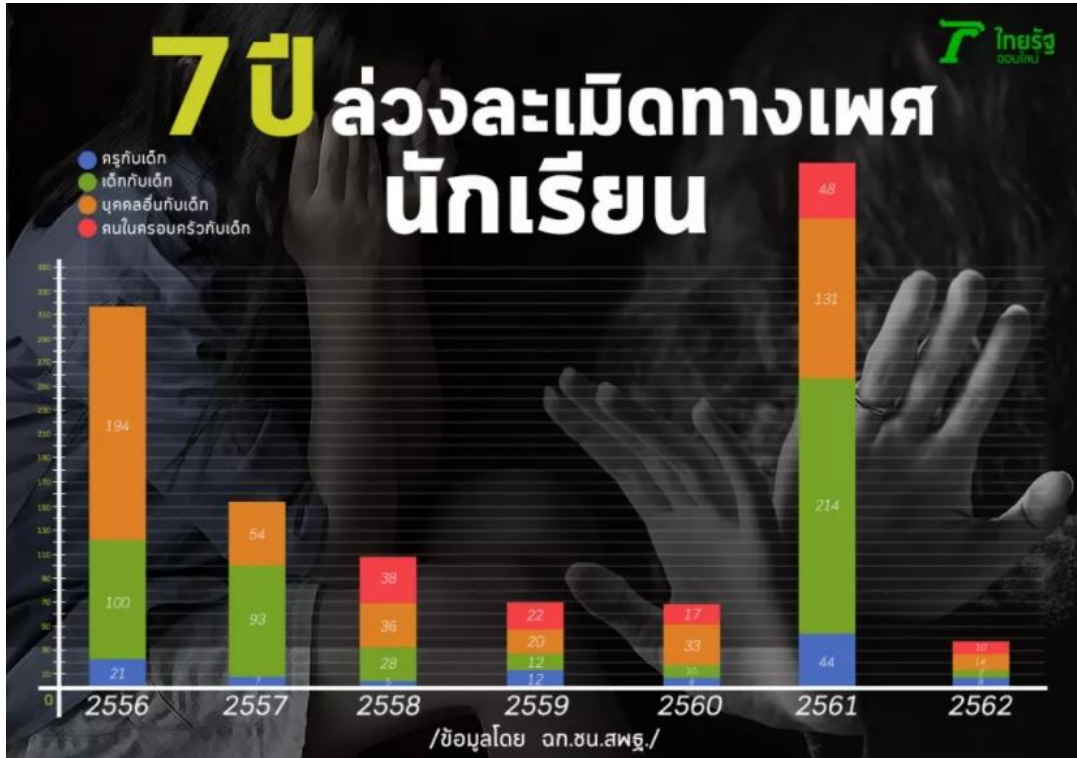
นอกจากนี้ นายธีร์ ภวังคนันท์ ผู้อำนวยการศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (อ.ก.ช.น.สพฐ.) ยังทำการเก็บสถิติการล่วงละเมิดทางเพศ กรณีครูหรือบุคลากรทางการศึกษาทำกับนักเรียน ในรอบ 7 ปี ตั้งแต่ 2556-2562 โดยมีรายละเอียดดังนี้

² <https://www.pptvhd36.com/news/สังคม/144812> สืบค้นเมื่อ 4 มีนาคม 2565.

³ https://www.khaosod.co.th/around-thailand/news_6736189 สืบค้นเมื่อ 4 มีนาคม 2565.

⁴ <https://news.thaipbs.or.th/content/294529> สืบค้นเมื่อ 4 มีนาคม 2565.

⁵ <https://news.thaipbs.or.th/content/294565> สืบค้นเมื่อ 4 มีนาคม 2565.

ซึ่งที่ผ่านมา สพฐ. ได้ดำเนินการกับครูหรือบุคลากรการศึกษาเหล่านี้ขั้นเด็ดขาดทุกราย แต่สืบเนื่องจากเคสลักษณะแบบนี้ถือเป็นเรื่องปิด คนทั่วไปจึงไม่ค่อยรู้ แต่ผู้บริหารเขตการศึกษาจะรับรู้เรื่องนี้เป็นอย่างดี ซึ่งหากพบว่ามีอาการกระทำความผิดจริง ไม่ว่าจะป็นข่มขืน หรืออนาจาร⁶

ความรุนแรงต่อเด็กเป็นสิ่งที่แพร่หลายในสังคมไทย ข้อมูลจากกระทรวงสาธารณสุขระบุว่า ในปี 2560 มีเด็กเกือบ 9,000 คนเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลเนื่องจากถูกทำร้าย โดยส่วนใหญ่ถูกล่วงละเมิดทางเพศหน้าซำตัวเลขนี้อาจเป็นเพียง “ยอดภูเขาน้ำแข็ง” เนื่องจากกรณีที่ได้รับทราบก็มักเป็นกรณีที่รุนแรงมาก ๆ เท่านั้น⁷

การล่วงละเมิดทางเพศกับเด็กปรากฏเป็นข่าวอย่างต่อเนื่อง จากข้อมูลของศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้รวบรวมไว้ ให้ความคิดเห็นว่า จำนวนเด็กที่ถูกล่วงละเมิดจริงๆ มีมากกว่านี้ แต่เนื่องจากเด็กไม่กล้าออกมาเปิดเผย เพราะอับอายหรือกลัวผู้ล่วงละเมิดทางเพศที่มีอำนาจสูงกว่า และความรู้สึกว่าไม่ได้รับความยุติธรรม อาจไม่ตรงกับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น เนื่องจากผู้เสียหายทั้งเด็กและผู้ปกครอง อาจเกิดความอับอาย หรือเกรงกลัวอิทธิพล ทำให้ไม่กล้าออกมาเปิดเผยเรื่องราวที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มครูที่ไม่ควรเกิดขึ้น เนื่องจากเป็นบุคคลสำคัญในการเรียนการสอน⁸

⁶ <https://www.thairath.co.th/scoop/1988528> สืบค้นเมื่อ 4 มีนาคม 2565.

⁷ <https://www.prachachat.net/general/news-789933> สืบค้นเมื่อ 4 มีนาคม 2565.

⁸ <https://tna.mcot.net/tna-427896> สืบค้นเมื่อ 4 มีนาคม 2565.

2.2 หลักการแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาหัวข้อ "การป้องกันการคุกคามทางเพศต่อเยาวชนระดับมัธยมศึกษาภายในสถานศึกษา" มีแนวคิด ทฤษฎี คำนิยาม คำจำกัดความ และรูปแบบการคุกคามทางเพศ ที่เกี่ยวข้องอันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา โดยมุ่งศึกษาทำความเข้าใจผู้กระทำความผิดและการป้องกันการกระทำความผิด โดยอาศัยแนวคิด ทฤษฎี คำนิยาม และคำจำกัดความ และรูปแบบการคุกคามทางเพศ ที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดและทฤษฎี การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่ออธิบายพฤติกรรมและแนวทางในการป้องกันการ ป้องกันการคุกคามทางเพศต่อเยาวชนระดับมัธยมศึกษาภายในสถานศึกษา ดังนี้

2.2.1 แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด

(1) **ทฤษฎีทางชีววิทยา (Biological Theory)** แนวคิดนี้เชื่อว่าสาเหตุของการคุกคามทางเพศเกิดจากความแตกต่างทางกายภาพซึ่งเพศชายมีความก้าวร้าวและพลังมากกว่าฝ่ายหญิงจึงมีแนวโน้ม เป็นผู้ถูกคุกคามทางเพศมากกว่า

(2) **ทฤษฎีพัฒนาการ (Developmental Theory)** แนวคิดนี้เชื่อว่าสาเหตุของการคุกคามทางเพศเกิดจากพัฒนาการในแต่ละช่วงวัยโดยวัยที่มีแนวโน้มก่อปัญหาการคุกคามทางเพศมากที่สุดคือวัยรุ่น เพราะวัยรุ่นไม่สามารถแสดงออกซึ่งอารมณ์ทางเพศได้อย่างเหมาะสม⁹

(3) **ทฤษฎีความผิดปกติทางจิต (Pathology Theory)** แนวคิดนี้เชื่อว่าสาเหตุการคุกคามทางเพศเกิดจากผู้ที่เคยตกเป็นเหยื่อมาก่อน ทำให้ไม่มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น โดยผู้ที่เคยถูกใช้ความรุนแรงหรือถูก คุกคามทางเพศ มีแนวโน้มจะกระทำการคุกคามทางเพศต่อผู้อื่น

(4) **ทฤษฎีการใช้อำนาจในทางที่ผิด (Abuse of Power Theory)** แนวคิดนี้เชื่อว่าการคุกคามทางเพศเกิดจากการใช้อำนาจที่เหนือกว่าอีกฝ่ายหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นอำนาจที่กำหนดขึ้นโดยสังคม หรือตามบทบาทหน้าที่ในองค์กรผู้ที่มีอำนาจเหนือกว่ามีแนวโน้มเป็นผู้คุกคามทางเพศผู้ที่มีอำนาจต่ำกว่า)¹⁰ นักเรียนชาย คุกคามทางเพศครูผู้หญิง และนักเรียนชายผิวสีคุกคามทางเพศนักเรียนหญิงผิวขาว ซึ่งเป็นตัวอย่างที่แสดงให้เห็นถึงลำดับชั้นทางเพศในความสัมพันธ์ทางเพศ

(5) **ทฤษฎีวัฒนธรรม (Cultural Theories)** วัฒนธรรมที่แวดล้อมเหตุการณ์การคุกคามทางเพศเป็นสาเหตุของการคุกคามทางเพศมากกว่าตัวบุคคลหรือสังคม การคุกคามทางเพศที่ยังคงปรากฏ เปรียบเสมือนความล้มเหลวทางวัฒนธรรมในการควบคุมพลังด้านลบในตัวบุคคล (Freudian Cultural Approach) หรือการที่สถาบันการศึกษาให้ความสำคัญกับเรื่องเพศและความรุนแรงมากอย่างเปิดเผยและเป็นทางการ (Structural Approach)¹¹

(6) **ทฤษฎีเกี่ยวกับการเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็ก** อธิบายว่า การเจริญเติบโตและพัฒนาการในวัยเด็กอาจเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อบุคลิกและการแสดงออกรวมถึงรสนิยมทางเพศของบุคคลที่ นิยมใช้เด็กเป็นวัตถุสนองความสุขหรือความต้องการทางเพศ โดยทฤษฎีกลุ่มชีววิทยาซึ่งมุ่งศึกษาอิทธิพลของ

⁹ Beauvais, 1986 อ้างถึงใน Lee and others, 1996 น. 386.

¹⁰ Kanter, 1977 อ้างถึงใน Lee and others, 1996 น. 387.

¹¹ Larson, 1983 ; Linn, 1991 ; Myers, 1987/1992.

การมีปฏิสัมพันธ์ของบุคคลและสิ่งแวดล้อม วิวัฒนาการ และการปรับตัวเพื่อการมีชีวิตรอด ซึ่งเชื่อว่าพฤติกรรมมนุษย์ถูกกำหนดด้วยเหตุทางชีววิทยา โดยการถ่ายทอดตามพันธุกรรมตามกฎของเมนเดล อธิบายว่าลักษณะทางพันธุกรรมถูกถ่ายทอดจากพ่อแม่มาสู่ลูก ส่วนทฤษฎีวิวัฒนาการของ Arnold Gesell อธิบายว่า พฤติกรรมการแสดงออกเกิดจากกระบวนการเปลี่ยนแปลงของวุฒิภาวะ (maturation) กล่าวคือ พฤติกรรมเป็นผลมาจากยีนส์ ความพร้อมและของกล้ามเนื้อและระบบประสาท และจะแสดงออกในเวลาที่เหมาะสม นอกจากนี้ John Bowlby มีความเชื่อสอดคล้องกัน โดยเชื่อว่า อิทธิพลของธรรมชาติอยู่เหนือกระบวนการปรับตัวและเรียนรู้ โดยได้กำหนดรูปแบบการพัฒนาของมนุษย์มาแล้วตั้งแต่กำเนิด เช่น การแสดงออกของทารกในทุกเชื้อชาติที่มีการร้องเสียงดังและใช้สีหน้าแสดงอารมณ์ เป็นต้น อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่าพฤติกรรมทางเพศถูกกำหนดมาแล้วตามธรรมชาติถ่ายทอดผ่านพันธุกรรมจากรุ่นสู่รุ่น และพร้อมแสดงออกในเวลาที่เหมาะสม

(7) ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic theory) ของ Sigmund Freud อธิบายว่าความต้องการหรือสัญชาตญาณทางเพศเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาบุคลิกภาพเนื่องจากสัญชาตญาณทางเพศเป็นพลังผลักดันให้คนแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ เพื่อลดแรงขับนั้น โดยมีพลังงานพื้นฐานทางจิตของมนุษย์ที่เรียกว่า ลิบิโด (Libido) เป็นแหล่งของแรงขับทางเพศ โดยชีวิตเพศของมนุษย์เริ่มต้นตั้งแต่เด็กและค่อย ๆ พัฒนาเป็นลำดับขั้น แต่ถ้าการเปลี่ยนแปลงไม่เป็นลำดับขั้นจะมีการชะงัก (Fixation) หรือการถอยกลับ (Regression) มีผลสะท้อนถึงบุคลิกภาพตอนโต ทั้งนี้ Freud แบ่งพัฒนาทางการเพศออกเป็น 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) **ขั้นปาก (Oral Stage)** ในช่วงอายุแรกเกิดถึง 18 เดือน การดูดจุกเป็นการลดภาวะเครียดของเด็ก 2) **ขั้นทวารหนัก (Anal Stage)** ในช่วงอายุ 1 ปี 6 เดือน - 3 ปี 6 เดือน การปล่อยอุจจาระจึงเป็นการลดภาวะเครียดของเด็ก 3) **ขั้นอวัยวะเพศ (Phallic Stage)** ในช่วงอายุ 3 ปี 6 เดือน - 6 ปี เด็กเริ่มสนใจความแตกต่างระหว่างเพศ จึงทำให้ชอบจับต้องอวัยวะเพศเล่น เป็นการลดภาวะเครียด 4) **ขั้นพักหรือขั้นแฝง (Latency Stage)** ในช่วงอายุ 6 - 12 ปี ขั้นนี้ถือได้ว่าเป็นการพัก ไม่มีการกระตุ้นอวัยวะใดโดยเฉพาะจึงไม่มีภาวะติดค้าง 5) **ขั้นเพศ (Genital Stage)** ในช่วงอายุ 12 - 20 ปี เป็นช่วงวัยรุ่น มีการกระตุ้นบริเวณอวัยวะเพศและเป็นไปอย่างมี "วุฒิภาวะทางเพศ" กล่าวคือ พร้อมต่อการสืบพันธุ์ การลดภาวะเครียดจึงเป็นการบำบัดความใคร่ด้วยตนเอง (Masturbation) ทั้งนี้ เนื่องจากสภาพทางสังคมยังไม่เอื้อต่อการให้บุคคลในวัยนี้มีคู่ครองทั้ง ๆ ที่มีความต้องการทางการสืบพันธุ์สูงมาก ขณะที่ Erik Erikson ได้สร้างทฤษฎีพัฒนาการทางจิตสังคมขึ้นตามแนวคิดของ Freud โดยมีแนวคิดว่า ปัจจัยทางด้านสังคม และวัฒนธรรมมีผลต่อพัฒนาการทางจิตสังคมของแต่ละช่วงอายุ และจะดำเนินไปเรื่อย ๆ ตลอดช่วงอายุขัย กล่าวคือบุคลิกภาพและการใช้เด็กเป็นวัตถุทางเพศ อาจเป็นผลมาจากพัฒนาการทางเพศในวัยเด็กที่มีการกระตุ้นอวัยวะที่ไม่เป็นตามลำดับขั้นตอน รวมถึงปัญหาจากปัจจัยทางด้านสังคมและวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นระหว่างการเจริญเติบโตในวัยเด็กที่ส่งผลกระทบต่อบุคลิกภาพไปตลอดชีวิต

(8) ทฤษฎีพัฒนาการทางความคิดสติปัญญา Jean Piaget เชื่อว่า ความรู้เกิดจากการที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม โดยสติปัญญาของแต่ละบุคคลมีลำดับขั้นการพัฒนา 4 ระยะ ได้แก่ 1) ระยะพัฒนาการทางประสาทสัมผัส และการเคลื่อนไหว (Sensorimotor stage) อยู่ระหว่างอายุแรกเกิดถึง 2 ปี 2) ระยะพัฒนาการก่อนเกิดความคิดอย่างมีเหตุผล (Preoperational stage) อยู่ระหว่างอายุ 2 - 7 ปี 3) ระยะพัฒนาการความคิดอย่างมีเหตุผลเป็นรูปธรรม (Concrete operation stage) อยู่ระหว่างอายุ 7 - 11 ปี เด็กวัยนี้จะเข้าใจเหตุผลและรับรู้ความเป็นจริงมากขึ้นเรื่อย ๆ เริ่มรับฟัง เข้าใจความคิดเห็นของผู้อื่นมากขึ้น สามารถคิดย้อนกลับไปได้ เข้าใจความสัมพันธ์

ระหว่างวัตถุ เริ่มยอมรับเรื่องจริยธรรม และพยายามกระทำในสิ่งที่ถูกต้องด้วยตนเอง และ 4) ระยะพัฒนาการความเข้าใจอย่างมีเหตุผล (Formal operation stage) อยู่ในช่วงอายุ 11 ปีขึ้นไป เป็นระยะที่พัฒนาการด้านสติปัญญาและความคิดของเด็กพัฒนาขึ้นสู่ระดับวุฒิภาวะสูงสุด คือเด็กวัยนี้จะเริ่มคิดเหมือนผู้ใหญ่ สามารถที่จะคิดอย่างมีเหตุผล สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ความคิดได้ และเกิดความคิดรวบยอดในสิ่งที่เป็นนามธรรมนอกเหนือไปจากสิ่งที่ตาของเขามองเห็น อาจสรุปได้ว่า การกระทำความคิดโดยการแสวงประโยชน์ทางเพศจากเด็กเกิดจากความบกพร่องในพัฒนาการระยะใดระยะหนึ่งซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความคิด ความสามารถในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ รวมถึงจริยธรรมที่จะกระทำสิ่งที่ถูกต้องต่อบุคคลอื่นในสังคม

(9) ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม Lawrence Kohlberg ได้พัฒนาแนวคิดทฤษฎีของ Jean Piaget สร้างเป็นทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม (Kohlberg's theory of moral development) โดยแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ 1) ระดับก่อนมีจริยธรรมอย่างเป็นเหตุเป็นผล (Preconventional or premoral level) อยู่ในระหว่างอายุ 4 – 7 ปี 2) ระดับจริยธรรมอย่างมีกฎเกณฑ์ (Conventional level) อยู่ในระหว่างอายุ 7 – 11 ปี เด็กเริ่มใช้กฎเกณฑ์ขึ้นมากำหนดความถูก ความดี โดยกลุ่มหรือสังคมเป็นผู้กำหนด ประกอบด้วยการยอมรับของกลุ่ม เด็กตัดสินพฤติกรรมที่ดีหรือถูกโดยการยอมรับของกลุ่มเพื่อน (peer group) และระเบียบของสังคม พฤติกรรมที่ดีหรือถูกขึ้นอยู่กับระเบียบกฎหมาย ประเพณี หรือข้อกำหนดทางศาสนา และ 3) ระดับจริยธรรมอย่างมีวิจารณ์ญาณ (Post conventional level) อยู่ในช่วงอายุ 12 ปีขึ้นไป ในระดับนี้พฤติกรรมขึ้นอยู่กับอิทธิพลของสังคม จากการเรียนรู้สังคม ทำให้บุคคลพัฒนาสิ่งที่ดีที่ถูกต้องที่ควรได้ด้วยตัวเอง พยายามให้คุณค่าทางจริยธรรมอย่างเที่ยงตรง และนำไปใช้โดยใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม เช่น การช่วยเหลือคนจนเป็นสิ่งที่ดี เพราะคนส่วนมากยอมรับและเห็นด้วย

(10) ทฤษฎีกลุ่มชักนำ (Reference Group Theory) Haskell อธิบายว่า พฤติกรรมเบี่ยงเบนและอาชญากรรม เกิดจากกลุ่มชักนำให้กระทำผิด เช่น ครอบครัวและเพื่อน ซึ่งมีอิทธิพลต่อการชักนำสมาชิกในกลุ่มให้เกิดการลอกเลียนแบบพฤติกรรม กล่าวคือการเสกสื่อสังคมออนไลน์ที่ใช้เด็กเป็นวัตถุทางเพศ อาจเกิดจากการชักชวนให้ทดลองหรือลองกระทำตามบุคคลใกล้เคียงเพื่อสนองความใคร่หรือสร้างความแปลกใหม่ในการแสวงหาความสุขทางเพศ

2.2.2 คำนิยาม คำจำกัดความการคุกคามทางเพศ (Sexual Harassment)

(1) ฟาเลย์ ลิน¹² ได้ให้คำนิยามของการคุกคามทางเพศไว้ว่า เป็นพฤติกรรมของผู้ชายซึ่งแสดงสิทธิในบทบาททางเพศเหนือหน้าที่การงานของผู้หญิงในฐานะที่เป็นคนงาน โดยพฤติกรรมดังกล่าวปราศจากการตอบสนองและไม่ได้รับการเชื่อเชิญ รวมถึงการกระทำที่มีลักษณะตั้งแต่จ้องมอง วิพากษ์วิจารณ์ แต่เนื้อต้องตัวผู้หญิง หรือการนัดหมายที่ซ้ำ ๆ ซาก ๆ เรียกร้อง ชักชวนให้มีเพศสัมพันธ์ และการข่มขืน

(2) แบรินเดนเบิร์ก¹³ ได้ให้ความหมาย การคุกคามทางเพศ ว่า “เป็นพฤติกรรมทางเพศที่แสดงออกซึ่งเป็นที่ไม่ต้องการ (Unwanted Sexual attention) ซึ่งพฤติกรรมนั้นไปคุกคามต่อบุคคลอื่น และมีผลกระทบในทางลบ

¹² Farley Lin, อ้างถึงใน พัชรีย์ มณีธรรมวงศ์, 2542, น. 31.

¹³ Brandenburg, 1997, น. 31.

(3) โบการ์ทและสไตน์¹⁴ แบ่งลักษณะพฤติกรรมคุกคามทางเพศเป็นมุมมองได้ 3 มิติ คือ

มิติที่ 1 การคุกคามทางเพศที่ชัดเจนและไม่ชัดเจน กล่าวคือการคุกคามทางเพศอาจเป็นพฤติกรรมที่ชัดเจน เช่น การคุกคามทางร่างกาย การจู่โจมทางเพศ การข่มขืนหรืออาจเป็นพฤติกรรมที่ไม่ชัดเจน ซึ่งทำให้รู้สึกต้อยกว่า ไม่เป็นมิตร หรือมีสิ่งซ่อนเร้น

มิติที่ 2 การคุกคามโดยวาจา และไม่ใช้วาจา เช่น การวิพากษ์วิจารณ์การเล่าเรื่องตลกการพูดจาเสียดสีที่สื่อในทางเพศ หรือเป็นการสื่อสารที่ไม่ใช้วาจา เช่น การมองอย่างมีเลศนัย หรือการถูกเนื้อต้องตัวที่ไม่พึงประสงค์และ

มิติที่ 3 การคุกคามทางเพศโดยใช้การควบคุมโดยจิต และใช้กำลังทางร่างกายควบคุมบังคับบุคคลอื่น โดยการคุกคามทางเพศอาจเป็นการควบคุมโดยใช้ความไม่พอใจ หรือการปฏิเสธ และการใช้ความแข็งแรงทางร่างกายเพื่อเอาชนะ หรือทำให้เชื่อฟัง

(4) ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้ให้คำนิยามไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษา Title IX (Education Amendments of 1972. Title IX) หมายถึง การที่บุคคลถูกกีดกันออกจากการมีส่วนร่วม ถูกปฏิเสธในผลประโยชน์ หรือถูกเลือกปฏิบัติในการศึกษา หรือถูกเลือกปฏิบัติในกิจกรรมที่ได้รับเงินช่วยเหลือจากรัฐบาลกลางโดยอาศัยเหตุแห่งเพศ ซึ่งการเลือกปฏิบัติโดยอาศัยเหตุแห่งเพศนี้ หมายรวมถึงการคุกคามทางเพศด้วย ดังนั้น การคุกคามทางเพศจากทัศนคติของสถาบัน หรือหน่วยงานอื่น ๆ ในประเทศสหรัฐอเมริกา มีความหมายครอบคลุมพฤติกรรมทั้งทางวาจา การแสดงอาการปฏิกิริยา หรือการกระทำต่อร่างกายที่สื่อไปในทางเพศ และไม่เป็นที่ยอมรับ ไม่พึงปรารถนาต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่งไม่ว่าจะเป็นเพศใดก็ตาม และพฤติกรรมนั้นก่อให้เกิดผลกระทบด้านลบต่อผลประโยชน์โอกาสทางการศึกษาหรือหน้าที่การงานร่างกาย หรือจิตใจของผู้ถูกรกระทำ

ดังนั้น การคุกคามทางเพศ คือ การกระทำทั้งทางวาจา การแสดงอาการปฏิกิริยา การแสดงข้อความหรือสื่อใดๆ หรือการกระทำใด ไม่ว่าจะเป็นการสัมผัสเนื้อตัวร่างกาย การแตะโลมทางคำพูด สายตา หรือผ่านทางข้อความรูปแบบต่างๆ ที่กระทำต่อร่างกายหรือจิตใจ ที่สื่อไปในทางเพศ โดยไม่เป็นที่ต้องการหรือยอมรับของผู้ถูกรกระทำ

2.2.3 รูปแบบการคุกคามทางเพศต่อเยาวชนระดับมัธยมศึกษาภายในสถานศึกษา

(1) การยื่นหมิ่นแฉ (Quid Pro Quo) การเสนอข้อแลกเปลี่ยนเกิดขึ้นเมื่อฝ่ายหนึ่งมีอำนาจเหนือกว่าอีกฝ่ายหนึ่ง โดยปกติเป็นครูหรือผู้ที่มีอำนาจเหนือนักเรียนเสนอผลประโยชน์ให้นักเรียน เช่น ผลการเรียนที่ดี หรืออาจารย์เสนอเกรด “A” ให้กับนักเรียน ในหลักสูตรการสอนของตน ครูอาจตอบโต้ถ้านักเรียนปฏิเสธข้อเสนอสอน และทำร้ายนักเรียนทางการเรียน ทางสังคม และโดยส่วนตัว (The Connecticut Women’s Education and Legal Fund. 2008) ซึ่งรูปแบบการคุกคาม ทางเพศนี้เพียงแค่นำเสนอไม่ว่า นักเรียนจะยอมรับหรือไม่ก็ตาม และอาจรวมไปถึงการคุกคามอย่างมีเล่ห์เหลี่ยมหรือการให้คำมั่น สัญญา¹⁵

¹⁴ Bogart & Stein, 1987 น. 148-149.

¹⁵ Williams & Brake, 1998.

(2) สภาพแวดล้อมที่ไม่เป็นมิตร (Hostile Environment) The Office of Civil Rights (OCR) ได้ให้ความหมายของการคุกคามทางเพศที่ทำให้เกิดสภาพแวดล้อมที่ไม่เป็นมิตรว่าพฤติกรรมที่เป็นการคุกคามทางเพศโดยเจ้าหน้าที่ นักเรียน หรือบุคคลภายนอก ซึ่งมีความรุนแรง เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและเป็นพฤติกรรมที่พบเห็นได้ทั่วไป ซึ่งจำกัดความสามารถในการได้รับผลประโยชน์ทางการศึกษาหรือกิจกรรมหรือเป็นพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดสภาพแวดล้อมที่ส่งผลเสียหรือไม่เอื้ออำนวยในการศึกษาบุคคลที่แสดงพฤติกรรมดังกล่าวอาจเป็นนักเรียน ครู ภารโรง เจ้าหน้าที่อื่น ๆ ของโรงเรียน หรือบุคคลภายนอกที่มาเยี่ยมชมโรงเรียน (The Connecticut Women' Education and Legal Fund. 2008)

2.2.4 ทฤษฎีในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

(1) ทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม (Crime Triangle Theory) ได้อธิบายถึง สาเหตุ หรือองค์ประกอบของการเกิดอาชญากรรม ประกอบด้วยด้านต่างๆ ของสามเหลี่ยม 3 ด้าน คือ

(1.1) ผู้กระทำผิด/คนร้าย (Criminals) หมายถึง ผู้ที่มีความต้องการ (Desire) จะก่อเหตุ หรือ ลงมือกระทำความผิด

(1.2) เหยื่อ (Victims)/เป้าหมาย (Target) หมายถึง บุคคล สถานที่ หรือวัตถุสิ่งของ ที่ผู้กระทำหรือคนร้าย มุ่งหมายกระทำต่อ หรือเป็นเป้าหมายที่ต้องการ

(1.3) โอกาส (Opportunity) หมายถึง ช่วงเวลา (Time) และสถานที่ (Place) ที่เหมาะสมที่ ผู้กระทำหรือคนร้ายสามารถลงมือกระทำความผิดหรือก่ออาชญากรรม

ซึ่งเมื่อเหตุการณ์หรือสถานการณ์ครบองค์ประกอบทั้ง 3 ด้าน ดังกล่าวข้างต้น จะทำให้เกิดอาชญากรรมขึ้น ซึ่งทฤษฎีดังกล่าวได้เสนอแนวคิดในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรม หรือการ ป้องกันไม่ให้เกิดอาชญากรรม โดยต้องพยายามทำอย่างไรก็ตามที่จะทำให้องค์ประกอบของสามเหลี่ยมอาชญากรรม ด้านใดด้านหนึ่งหายไป ก็จะทำให้อาชญากรรมไม่เกิดขึ้น

(2) ทฤษฎีการบังคับใช้กฎหมาย (Law Enforcement Approach) คือ การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมโดยกระบวนการยุติธรรม ได้แก่ ตำรวจ อัยการ ศาลยุติธรรม และกรมราชทัณฑ์¹⁶ เช่น การปรากฏตัวของตำรวจย่อมส่งผลให้การยับยั้งอาชญากรรมจากผู้ที่มีแนวโน้มจะกระทำความผิด เนื่องจากความเกรงกลัวผลของการกระทำและลดช่องโอกาสในการกระทำความผิด

(3) ทฤษฎีชุมชนสัมพันธ์ (Community Relation Approach) เชื่อว่าอาชญากรรมเป็นปรากฏการณ์ถาวรตามลักษณะพื้นที่ บริเวณใดที่เกิดอาชญากรรมบ่อยครั้งมักจะเกิดซ้ำแล้วซ้ำอีก โดยทฤษฎีนี้มุ่งเน้นการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในชุมชน เพื่อง่ายต่อการควบคุม สังเกต ตรวจสอบ ให้สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกันชีวิต และทรัพย์สินของตนเองและผู้อื่น โดยมีประชาชนเป็นแกนนำและตำรวจมีบทบาทเป็นผู้สนับสนุนและให้คำปรึกษาแก่ชุมชน

(4) ทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม (Theory of Crime Control Through Environmental Design) เป็นทฤษฎีที่มุ่งเน้นจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อขัดขวางการกระทำที่ละเมิด

¹⁶ อัจฉริยา ชูตินันท์, 2561.

กฎหมาย สภาพแวดล้อมทางกายภาพจะทำให้คนร้ายพัฒนาแรงกระตุ้นในการประกอบอาชญากรรม ไม่ว่าจะเป็นการเกิดความพึงพอใจหรือความเกรงกลัวในการประกอบอาชญากรรม เช่น คนร้ายจะลงมือกระทำ ความผิดหากพบเห็นบ้านเรือนที่ตั้งอยู่ในซอยเปลี่ยวซึ่งไม่มีไฟส่องสว่าง หรือไม่มีผู้สัญจรไปมา ดังนั้น สภาพแวดล้อมจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการควบคุมพฤติกรรมของคนร้ายได้¹⁷ เช่น การติดตั้งไฟฟ้าส่องสว่าง เป็นต้น

(5) **ทฤษฎีตำรวจผู้รับใช้ชุมชน (Community Policing)** หมายถึง ตำรวจและชุมชนทำงานร่วมกันเพื่อปกป้อง ค้ำครอง และให้บริการ โดยการเป็นผู้รับใช้ชุมชนของตำรวจนั้นต้องปฏิเสธความเพลินเพลินของตนเอง ต้องอุทิศทั้งกายใจและเวลาให้กับงานในภาระหน้าที่เพื่อความสงบสุข ของสังคม เป็นการเอาไมตรีเข้าแลกโดยหวังความสำเร็จในภาระหน้าที่ เพื่อความสงบสุขของสังคม ทั้งนี้ หัวใจสำคัญและพื้นฐานของความสำเร็จของงานตำรวจผู้รับใช้ชุมชน คือ 1) การเป็นพันธมิตร (Partnership) มีส่วนร่วมระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจและชุมชน 2) การศึกษาปัญหาของชุมชนร่วมกัน จากนั้นวิเคราะห์สาเหตุและหาแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ปัญหา (Problem-Solving) และ 3) การเปลี่ยนแปลงหน่วยงานให้เหมาะสมกับการทำงานตำรวจผู้รับใช้ชุมชน (Transformation)

(6) **ทฤษฎีหน้าต่างแตก (Broken Windows Theory)** เป็นหลักแนวคิดที่สอดคล้องกับทฤษฎีตำรวจผู้รับใช้ชุมชน มีแนวคิดหลัก คือ หากสิ่งบ่งบอกหรือสัญญาณการเกิดขึ้นของความไร้ระเบียบสังคม แม้เป็นเพียงเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ แต่หากไม่ได้รับการเอาใจใส่ดูแลแก้ไขแล้ว อาจนำไปสู่ความไร้ระเบียบที่ มากขึ้นตามลำดับ และจะก่อให้เกิดอาชญากรรมร้ายแรงได้ในที่สุด

กล่าวโดยสรุป การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม หมายถึง การกระทำเพื่อป้องกันหรือยับยั้งการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นในสังคมด้วยวิธีการต่าง ๆ ทั้งการทำให้เกิดความเกรงกลัว การลดโอกาสที่จะก่อเหตุ ทั้งจากหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจรวมถึงเจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้อง รวมถึงความร่วมมือกันของคนในสังคม

2.3 วิธีการศึกษา การวิเคราะห์วิพากษ์เกี่ยวกับประเด็นที่ศึกษา

2.3.1. กระบวนการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้า เรื่อง การป้องกันการคุกคามทางเพศต่อเยาวชนระดับมัธยมศึกษาภายในสถานศึกษา นี้เป็นกระบวนการศึกษาค้นคว้าเอกสาร (Documentary Research) โดยคัดเลือกเอกสารระดับทุติยภูมิ อาทิ วิธีวิทยาเกี่ยวกับอาชญากรรม การคุกคามทางเพศ บทความวิจัยและวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการคุกคามทางเพศของเยาวชนมัธยมศึกษาในสถานศึกษา เอกสารเผยแพร่ภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลเชิงนโยบาย และข้อมูลทางสถิติที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

2.3.2. การวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้จัดทำวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารระดับทุติยภูมิ โดยในการนำเอกสารและข้อมูลสำคัญทางวิชาการนั้นมีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกเอกสารที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 1) มีความถูกต้อง (Authenticity) คือ เป็นเอกสารที่มาจากแหล่งข้อมูลที่มีเชิงประจักษ์ ความน่าเชื่อถือได้ มีความถูกต้อง สมบูรณ์ และสอดคล้องกับ

¹⁷ พรชัย ชันดี , ฤกษ์ณรงค์ พุทธระกุล และจอมเดช ตรีเมฆ, 2558.

บริบทสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในระดับปรากฏการณ์และวิถีวิทยาที่คณะผู้จัดทำสนใจ 2) มีความน่าเชื่อถือ (Credibility) คือเป็นเอกสารที่มีการเชื่อมโยงแหล่งข้อมูลในระดับปฐมภูมิและทุติยภูมิถูกต้องตามหลักวิชาการ รวมทั้งข้อมูลเชิงสถิติมาจากการรับรองของหน่วยงานที่เผยแพร่ข้อมูลเชิงประจักษ์ ปราศจากข้อผิดพลาดและความบิดเบือนข้อมูล 3) มีความเป็นตัวแทน (Representativeness) คือเป็นเอกสารที่สามารถแสดงรายละเอียดแทนเอกสารประเภทเดียวกันได้ รายละเอียดสามารถเป็นตัวแทนกลุ่มประชากรตัวอย่างได้ 4) มีความหมายชัดเจน (Meaning) คือเป็นเอกสารทางวิชาการที่สามารถเข้าใจง่าย ชัดเจน เชื่อมโยงด้วยวิถีวิทยาตามหลักวิชาการ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และนัยยะสำคัญของการศึกษาค้นคว้า ทั้งนี้ คณะผู้จัดทำได้มีการนำเอกสารในระดับทุติยภูมิมาวិเคราะห์ปรากฏการณ์ที่สนใจด้วยแนวคิดการวิเคราะห์อาชญากรรม (Crime Analysis) เพื่อค้นหาแนวทางการแก้ไขและป้องกันปัญหาอาชญากรรมด้วยกรอบแนวคิด CHEERS Concept

2.3.3. ขอบเขตของเอกสารระดับทุติยภูมิ

ขอบเขตเนื้อหาของข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์การศึกษาค้นคว้าเอกสาร ประกอบด้วย 1) สถานการณ์เกี่ยวกับการคุกคามทางเพศต่อเยาวชนระดับมัธยมศึกษาภายในสถานศึกษา 2) หลักคิดทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม (Crime Triangle Theory) คำนิยาม คำจำกัดความการคุกคามทางเพศ (Sexual Harassment) ทฤษฎีที่ใช้ในการอธิบายสาเหตุของพฤติกรรมการคุกคามทางเพศ รูปแบบการคุกคามทางเพศ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันอาชญากรรมทางเพศ รวมทั้งเอกสารวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

3.1 บทวิเคราะห์

เมื่อพิจารณาปัญหาการคุกคามทางเพศต่อเยาวชนระดับมัธยมศึกษาภายในสถานศึกษา มีลักษณะและรูปแบบการคุกคามทางเพศ ดังนี้

1) การคุกคามทางเพศที่มีข้อเงื่อนไขเป็นข้อแลกเปลี่ยน เป็นการคุกคามทางเพศที่เกิดจากฝ่ายที่มีอำนาจนำเงื่อนไขที่มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสียเกี่ยวกับตัวผู้เสียหายมาเป็นข้อต่อรอง เช่น ครูซึ่งเป็นผู้ที่มีอำนาจเหนือนักเรียนเสนอผลประโยชน์ให้นักเรียน ในเรื่องผลการเรียนที่ดี หรืออาจารย์เสนอเกรด “A” ให้กับนักเรียน ในหลักสูตรการสอนของตน เพื่อแลกเปลี่ยนกับการกระทำที่เหมาะสมในทางเพศแก่เด็กนักเรียน

2) การคุกคามทางเพศโดยการสร้างสภาพแวดล้อมที่ไม่พึงปรารถนา เป็นการคุกคามทางเพศที่แสดงพฤติกรรมทางเพศ ในลักษณะไม่เป็นที่พึงประสงค์แก่ผู้ถูกคุกคาม เป็นพฤติกรรมที่น่ารังเกียจ โดยอาจมีลักษณะของการข่มขู่ร่วมด้วย โดยแบ่งรูปแบบได้ 3 อย่าง ดังนี้

1.1) การล่วงละเมิดทางเพศด้วยวาจา หมายถึง การกระทำต่อบุคคลอื่นด้วยคำพูดเพื่อตอบสนองความพึงพอใจของตนเองในเรื่องเพศ เช่น การใช้คำพูดทะลอมหยาบคายเรื่องเพศ การใช้โทรศัพท์พูดคุยเรื่องเพศเพื่อกระตุ้นอารมณ์ทางเพศของตนเอง เป็นต้น

2.2) การล่วงละเมิดทางเพศด้วยการกระทำที่ไม่ถูกเนื้อต้องตัว หมายถึง การกระทำต่อบุคคลอื่นด้วยการกระทำเพื่อตอบสนองความพึงพอใจของตนเองในเรื่องเพศ เช่น การส่งข้อความเชิงลามกอนาจารเพื่อสนองความใคร่ของตนเอง การโชว์อวัยวะเพศ การเผยแพร่สื่อลามกอนาจาร เป็นต้น

2.3) การล่วงละเมิดทางเพศที่เป็นการกระทำที่ชัดแจ้ง หมายถึง การกระทำต่อบุคคลอื่นด้วยการกระทำอย่างชัดเจนโดยการสัมผัสร่างกายของบุคคลอื่นที่ไม่ยินยอมเพื่อตอบสนองความพึงพอใจของตนเองในเรื่องเพศ เช่น การสัมผัสและเนื้อต้องตัว การกอด จูบ การข่มขืน โดยผู้ถูกระทำไม่ยินยอม

เพื่อให้การวิเคราะห์สภาพปัญหาเป็นไปอย่างครอบคลุม ผู้ศึกษาจึงได้วิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาตามแนวคิด CHEERS ให้เห็นถึงความสอดคล้องเชื่อมโยงระหว่าง กรอบแนวคิด ปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหา และความสอดคล้องของแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ว่าลักษณะหรือพฤติกรรมการคุกคามทางเพศต่อเยาวชนระดับมัธยมศึกษาภายในสถานศึกษา เป็นปัญหาอย่างไร โดยวิเคราะห์องค์ประกอบทั้ง 6 ด้าน ดังนี้

(1) Community หรือ ชุมชน คือ กลุ่มคนจะต้องประสบหรือรับทราบกับเหตุการณ์ที่เป็นอันตรายที่เป็นปัญหานั้น

จากประเด็นของสถานการณ์พบว่ากลุ่มคนที่ประสบปัญหาดังกล่าว ได้แก่ นักเรียน ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ และสถานศึกษา

(2) Harmful หรือ ความเป็นอันตราย คือ สมาชิกของชุมชนจะต้องได้รับผลกระทบจากอันตรายที่เป็นปัญหา ซึ่งอาจเป็นการสูญเสียหรือความเสียหายของทรัพย์สิน การบาดเจ็บหรือเสียชีวิต ความปวดร้าวทางจิตใจอย่างรุนแรง หรือกระทบกระเทือนถึงความปกติสุขของชุมชน แต่ทั้งนี้ความเป็นอันตรายดังกล่าวอาจไม่เป็นความผิดตามกฎหมายก็ได้

จากประเด็นของสถานการณ์พบว่า ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ มีดังนี้

(1) กลุ่มนักเรียน นักเรียนเป็นกลุ่มคนที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะได้รับผลกระทบทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์และพฤติกรรม ซึ่งผลกระทบนั้นเป็นผลกระทบทั้งระยะสั้นและระยะยาวดังนี้

ด้านร่างกาย เด็กผู้ที่ถูกคุกคามทางเพศ ร่างกายมักจะได้รับความกระทบกระเทือนและเกิดอาการบาดเจ็บที่ไม่รุนแรงถึงขั้นรุนแรงมากจากการใช้กำลังขู่เข็ญ บางรายมีร่างกายที่บอบช้ำเนื่องจากการถูกทำร้าย บางรายอาจจะติดเชื้อจากบาดแผล ปัญหาโรคติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์บางรายอาจถูกทำร้ายอย่างรุนแรงจนเสียชีวิต หรือการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ (วิเชียรศักดิ์, 2562) อาจนำไปสู่การทำแท้งหรือกลายเป็นคุณแม่วัยใส

ด้านจิตใจและอารมณ์ เด็กจะสะท้อนจิตใจจนเป็นเหตุให้บางราย ซึมเศร้า กังวล หรือพยายามทำร้ายตัวเองหรือฆ่าตัวตาย หวาดกลัวผู้ล่วงเกินทางเพศ

ด้านพฤติกรรม บุคคลที่ภายหลังจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ อาจส่งผลให้มีพฤติกรรมและบุคลิกภาพที่เปลี่ยนแปลงไป โดยอาจมีการเรียนที่แย่ง บางคนอาจหนีจากโรงเรียน หนีออกจากบ้าน หรือประชดชีวิตด้วยการหันมาใช้สารเสพติด ขยายบริการทางเพศ ถ้าหากเกิดการถูกล่วงละเมิดทางเพศหรือการทารุณทางเพศเป็นประจำ หรือเป็นระยะเวลาในวัยเด็ก ทั้งนี้จากการศึกษาพบว่า เมื่อโตขึ้นพฤติกรรมทางเพศอาจผิดปกติไปด้วย อาจมีแนวโน้มจะเป็นอาชญากร และก่ออาชญากรรมทางเพศได้ บางคนอาจกลายเป็นคนที่ลักษณะยั่ววน มีพฤติกรรมที่ส่ำสอนทางเพศหรืออาจกลายเป็นคนที่เก็บกด ซึ่งเกิดปัญหาต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม

กล่าวได้ว่า ผลกระทบที่เกิดจากการถูกคุกคามทางเพศของนักเรียนประกอบด้วยการมีปัญหาทางการศึกษา ปัญหาทางจิตใจ สภาพร่างกายและมีพฤติกรรมกรรโชกเลี้ยวจากกลุ่มคน แม้ว่าจะมีประสบการณ์การคุกคามทางเพศที่มีความรุนแรงแตกต่างกัน นักเรียนที่ถูกคุกคามทางเพศอย่างรุนแรงจะมีแนวโน้มได้รับผลกระทบหลายประการ และส่งผลให้เกิดการคิดฆ่าตัวตายในที่สุด ส่วนนักเรียนที่ถูกคุกคามทางเพศที่ไม่รุนแรง ส่วนใหญ่จะมีพฤติกรรมกรรโชกเลี้ยวเพื่อป้องกันการถูกคุกคามทางเพศซ้ำ (วิเชียรศักดิ์, 2562)

(2) ผู้ปกครอง การล่วงละเมิดทางเพศในเด็กวัยรุ่น ส่งผลกระทบต่อครอบครัวของผู้ที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศเป็นอย่างมาก ซึ่งจากการศึกษาของ (วัชร อ้นนาคและอัมพร เบญจพลพิทักษ์, 2544) ซึ่งศึกษาผลกระทบต่อครอบครัวและกลไกการปรับตัว พบว่าผลกระทบต่อครอบครัวและสังคมที่รุนแรง ที่สุดคือ ด้านอารมณ์และจิตใจของบุคคลในครอบครัวของผู้ถูกล่วงละเมิดทางเพศ ซึ่งจะมีความรู้สึก โกรธ แค้น เกลียด วิทกกังวล หวาดกลัว เศร้า สิ้นหวัง สงสารและรู้สึกผิดจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยใช้ กลไกในการจัดการกับความรู้สึกโดยหลีกเลี่ยงที่จะพูดคุยถึงเรื่องที่เกิดขึ้นทั้งกับสมาชิกในครอบครัวและ กับบุคคลภายนอก

การล่วงละเมิดทางเพศนอกจากจะส่งผลกระทบต่ออารมณ์และ ความรู้สึกของสมาชิกในครอบครัวแล้วยังส่งผลกระทบต่อด้านอื่นๆ อาทิเช่น ปัญหาด้านเศรษฐกิจ เนื่องจากบางครอบครัวต้องย้ายถิ่นฐานจากภูมิลำเนาเดิมเนื่องจากความอับอายในปัญหาและต้อง ประกอบอาชีพใหม่ ปัญหาด้านสัมพันธภาพในครอบครัว การใช้ความรุนแรง ปัญหาการหย่าร้าง ตลอด จนถึงปัญหาการเจ็บป่วยทางจิตของสมาชิกในครอบครัว (อุมาพร ตรังคสมบัติ, 2536) นอกจากนี้บาง ครอบครัวที่มีการล่วงละเมิดจากบุคคลภายนอก อาจมีการคุกคามต่อชีวิตเด็กและครอบครัวด้วย (เบญจพร ปัญญา, 2543)

(3) ครู อาจารย์ และสถานศึกษา จากสถานการณ์ครู อาจารย์บุคลากรทางการศึกษา และสถานศึกษา ได้รับผลกระทบกล่าวคือครูบางท่านอาจรู้สึกกระทบกระเทือนจิตใจที่ลูกศิษย์ต้องได้รับผลกระทบจากเพื่อนร่วมวิชาชีพ ต้องเสื่อมเสียชื่อเสียงและอาจถูกมองเป็นจำเลยสังคม ส่วนสถานศึกษาต้องจัดสรรงบประมาณและหามาตรการต่างๆที่จะทำให้สถานศึกษาเป็นที่ปลอดภัย

(3) Expectation หรือ ความคาดหวัง คือ สมาชิกของชุมชนส่วนหนึ่งจะต้องคาดหวังให้มีการจัดการกับสาเหตุของอันตราย ซึ่งความคาดหวังดังกล่าวอาจมาในลักษณะต่างๆ เช่น การแจ้งเหตุต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ การรายงานข่าว การกล่าวถึงในการชุมนุมของสมาชิกในชุมชน

จากสถานการณ์ดังกล่าวเมื่อศึกษาจากเอกสารหรือข่าวสารต่างๆพบว่า สังคมมีความคาดหวังให้มีการจัดการกับสาเหตุของการคุกคามทางเพศ ในสถานศึกษาหลากหลายรูปแบบ เช่น ตัวแทนองค์กรที่ทำงานด้านเด็กและเยาวชนเดินทางไปที่กระทรวงยุติธรรมเพื่อเรียกร้องให้เจ้าหน้าที่คุ้มครองเด็กหญิงผู้เสียหายจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ เมื่อปี พ.ศ. 2563 กรณีนักเรียนหญิงชั้น ม. 2 ในจังหวัดมุกดาหาร ถูกกระทำชำแล้วชำเล่าเพราะครูชู้ว่าจะไม่ให้เลื่อนชั้น ทั้งสองคนยังจำใจปิดเรื่องนี้ไว้เป็นเวลานานเพราะผู้ก่อเหตุชู้ว่าจะเผยแพร่คลิปที่อัดไว้ และยังพบว่านักเรียนชั้น ม.4 ที่ถูกละเมิดทางเพศจากครูกลุ่มเดียวกันยินยอมมาเป็นพยานให้กับนักเรียนชั้น ม.2 ด้วย ซึ่งจากการดำเนินงานดังกล่าวจะเห็นได้ว่าหน่วยงานภาครัฐได้แก่ กระทรวงยุติธรรมจะเร่งรัดการดำเนินคดีให้เป็นไปอย่างรวดเร็ว และการกระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) ยืนยันว่าจะ

แก้ปัญหาเรื่องการล่วงละเมิดทางเพศในสถาบันการศึกษาอย่างจริงจัง ผ่านกลไกของศูนย์เฉพาะกิจให้ความคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียนที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศ

การชูป้ายเกี่ยวกับการคุกคามทางเพศ “หนูถูกครูทำอนาจาร รร.ไม่ใช่สถานที่ปลอดภัย” ของหญิงในชุดนักเรียน ในการเข้าร่วมการประชุมของกลุ่ม “นักเรียนเลว” เมื่อวันที่ 21 พ.ย. 2565 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการออกมาเคลื่อนไหวเชิงสัญลักษณ์ถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับตัวเองเมื่อ 5 ปีก่อน ในช่วงเรียนในโรงเรียนมัธยมแห่งหนึ่งในกรุงเทพฯ จากการถูก “ทำอนาจารพยายามเอามือจับหน้าอก จับด้านในตัว เพราะขอให้ครูช่วยล๊อคกลอนประตูห้องน้ำ” ซึ่งประเด็นการล่วงละเมิดทางเพศในโรงเรียนเป็นหนึ่งในสาระสำคัญของกลุ่มนักเรียนที่ร่วมเคลื่อนไหวคู่ขนานไปกับขบวนการนักศึกษา ประชาชน นับตั้งแต่เดือน ก.ค. 2564 ที่ผ่านมาจากเหตุการณ์ตัวอย่างดังกล่าวจะเห็นได้ว่า สังคมเริ่มมีการคาดหวังที่ให้สังคม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตระหนักถึงสถานการณ์และได้เข้ามาแก้ไขสถานการณ์ปัญหาการคุกคามทางเพศในสถานศึกษาอย่างจริงจัง

(4) Events หรือ เหตุการณ์ คือ สามารถอธิบายหรือจำแนกเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดปัญหาได้

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยพบว่า ชาวครวครวละเมิดทางเพศต่อนักเรียนผู้เป็นลูกศิษย์ปรากฏอยู่ตามหน้าหนังสือพิมพ์เป็นระยะๆ สถานการณ์เรื่องนี้ในรอบปี 2551 เฉพาะที่เป็นข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์ มีสูงถึง 16 กรณี เกิดขึ้นกับนักเรียนระดับประถมศึกษา 3 กรณี กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา 11 กรณี และอีก 2 กรณีเกิดขึ้นในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยลูกศิษย์ที่ถูกละเมิดส่วนใหญ่ ร้อยละ 73 มีอายุเพียง 13 ปี หรือต่ำกว่า และอีกร้อยละ 27 อายุระหว่าง 14-18 ปี ซึ่งจะเห็นได้ว่าลักษณะเหตุการณ์มักเกิดขึ้นในจังหวะที่ครูอาศัยโอกาสที่เด็กไว้วางใจหรือมีกิจกรรมต่างๆร่วมกัน เช่น ซ้อมดนตรี ซ้อมกีฬา ฯลฯ หวานล่อมและหลอกลวงไปลวนลามทางเพศ หลายกรณีใช้อำนาจของความเป็นครูบังคับให้ลูกศิษย์ผู้ไร้เดียงสายินยอม หรือปกปิดเรื่องราวให้

การละเมิดทางเพศในสถานศึกษาอาจสรุปภาพได้ 2 แบบ คือเกิดขึ้นในโรงเรียน ทั้งระดับประถมและมัธยมศึกษา ซึ่งจะมีลักษณะที่ครูใช้อำนาจความเป็นครูซึ่งเป็นผู้ใหญ่กับศิษย์ที่เป็นผู้น้อย ให้ยินยอมหรือปกปิดเรื่องราว อาศัยความไว้นื้อเชื่อใจและความไร้เดียงสาของเด็กเป็นโอกาสในการเข้าถึง และเกิดขึ้นในระดับมหาวิทยาลัย แม้จะดูเหมือนว่ามีลักษณะแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ระหว่างกันมากกว่า แต่ที่จริงแล้วก็เป็นการใช้อำนาจของความเป็นอาจารย์ แสวงประโยชน์ทางเพศจากนักศึกษาที่ต้องการคะแนนดีๆ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการใช้อำนาจในทางที่ผิด ซึ่งเป็นการใช้อำนาจของผู้ที่มีอำนาจเหนือกว่าอีกฝ่ายหนึ่ง

(5) Recurring หรือ การเกิดซ้ำ คือ เหตุการณ์นั้นจะต้องเกิดขึ้นอีก การเกิดซ้ำนี้อาจมีลักษณะที่เกิดขึ้นอย่างเฉียบพลันหรือมีลักษณะเรื้อรังก็ได้

จากการศึกษาสถานการณ์การคุกคามทางเพศในสถานศึกษา พบว่ามีเหตุการณ์เกิดขึ้นบ่อยครั้งจากสถิติการคุกคามทางเพศเด็กนักเรียนระหว่างปี พ.ศ. 2556-2560 จากศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครอง และช่วยเหลือเด็กนักเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีเด็กนักเรียนที่ถูกครู/บุคลากรทางการศึกษา คุกคามทางเพศ รวมจำนวน 53 ราย แต่สถิตินักเรียนที่ถูกคุกคามทางเพศกับความเป็นจริงอาจจะแตกต่างกัน จากการเสวนานักวิชาการ เรื่อง “ปัญหาหรือค้นหา : ธรรมชาติกับเรื่องเพศในโรงเรียนไทย” (ไทยโพสต์, 2561 : 8) แสดงให้เห็นว่า จำนวนนักเรียนที่ถูกคุกคามทางเพศมีมากกว่านี้ และเด็กที่เจอ

สถานการณ์นี้ส่วนใหญ่ไม่สามารถหันไปพึ่งพาใคร ได้ไม่ว่าจะเป็นครูหรือภาครัฐเอง ทำให้ยอดนักเรียนที่ถูกคุกคามทางเพศเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีการซ้ำเติมจากสังคม ส่งผลให้ผู้ที่ถูกคุกคามไม่กล้าออกมาเปิดเผยความจริงเพราะอับอาย รวมทั้งความกลัวผู้คุกคามทางเพศที่มีอำนาจสูงกว่า และความรู้สึก ไม่ได้ได้รับความยุติธรรม และจากสถานการณ์การคุกคามทางเพศในสถานศึกษา ขณะที่มูลนิธิหญิงชายก้าวไกล เก็บข้อมูลข่าวความรุนแรงทางเพศจากหนังสือพิมพ์ปี 2560 มีทั้งหมด 317 ข่าว ซึ่งเด็กและเยาวชนอายุระหว่าง 5-20 ปี เป็นกลุ่มที่ถูกกระทำความรุนแรงมากที่สุด จำนวน 187 คน คิดเป็นร้อยละ 60 ซึ่งกลุ่มอายุ 11-15 ปี เป็นช่วงอายุที่ถูกกระทำมากที่สุด ส่วนสถานที่เกิดเหตุในโรงเรียน ห้องเรียน หรือมหาวิทยาลัย มี 17 ข่าว ในปี 2562 พบว่ามีข่าวการคุกคามทางเพศ 333 ข่าว เป็นข่าวเด็ก วัยรุ่นนักเรียนนักศึกษาเป็นส่วนใหญ่ถึง ร้อยละ 84.8 และการติดตามข่าวการคุกคามทางเพศในสถานศึกษาช่วงปี 2562 - 2564 พบว่า มี 12 กรณี แบ่งเป็นระดับมัธยมศึกษา 6 กรณี โดยผู้กระทำเป็นผู้มีอำนาจเหนือกว่า จะเห็นได้ว่าตลอดระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา มีเหตุการณ์การคุกคามทางเพศในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องเสมอมา

(6) Similarity หรือ ความคล้ายคลึงกัน คือ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นต้องมีบางอย่างที่เหมือนกัน อาจกระทำโดยบุคคลคนเดียวกัน เกิดขึ้นกับเหยื่อประเภทเดียวกัน เกิดขึ้นในสถานที่ลักษณะเดียวกัน เกิดขึ้นในสถานการณ์ที่คล้ายคลึงกัน หรือมีปัจจัยอื่นร่วมกันอย่างน้อยหนึ่งอย่าง หากไม่มีคุณสมบัติดังกล่าวเหตุการณ์นั้น อาจเป็นเหตุการณ์ตามอำเภอใจไม่ใช่ปัญหา

จากการศึกษาสถานการณ์การคุกคามทางเพศพบว่า สถิติของมูลนิธิหญิงชายก้าวไกล ได้เก็บรวบรวมข่าวสถานการณ์ความรุนแรงทางเพศปี 2562 ในหน้าหนังสือพิมพ์ 9 ฉบับ พบว่า อายุผู้ถูกกระทำ พบมากที่สุด คือเด็กและเยาวชน 11-15 ปี รองลงมา อายุ 16-20 อายุ 6-10 ปี และอายุ 21-25 ปี และเมื่อตรวจสอบอาชีพของผู้ถูกกระทำ พบว่า ร้อยละ 84.8 เป็นนักเรียน นักศึกษา จะเห็นได้ว่า ในกลุ่มอายุของผู้ถูกกระทำที่มากที่สุดคือช่วงอายุ 11-15 ปี ประกอบกับอาชีพของกลุ่มผู้ถูกกระทำส่วนใหญ่เป็นนักเรียน นักศึกษา จะเห็นได้ว่าในช่วงวัยของนักเรียน ในช่วงอายุ 11-15 ปี เป็นวัยที่ยังขาดประสบการณ์และองค์ความรู้ต่างๆในเรื่องของการคุกคามทางเพศจึงตกเป็นเหยื่อของการถูกคุกคามทางเพศได้ นอกจากนี้ ผลสำรวจ ยังพบว่า ความสัมพันธ์ของผู้กระทำและผู้ถูกกระทำ อันดับแรกเกิดจากบุคคลแปลกหน้า/ไม่รู้จักกัน รองลงมาเป็นคนรู้จักคุ้นเคยและเป็นบุคคลในครอบครัว เช่น ครูกระทำกับนักเรียน นักเรียนกระทำกับนักเรียน เพื่อนร่วมงาน คนข้างบ้าน พ่อเลี้ยงกับลูกเลี้ยง ฯลฯ และจะพบว่ากรณีที่เด็กถูกคุกคามทางเพศในโรงเรียนเกิดจากการใช้อำนาจที่เหนือกว่า เป็นความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างผู้ใหญ่กับเด็ก ผู้ใหญ่กับผู้เยาว์ในโรงเรียน เช่น เด็กถูกกระทำจากผู้บริหาร จากครู อีกทั้งวัฒนธรรมในโรงเรียนเอื้อให้เกิดปัญหาการคุกคามทางเพศ ตั้งแต่การหยอกล้อไปจนถึงการถูกเนื้อต้องตัว มีพื้นที่นัดพบระหว่างเด็กกับเด็ก ครูกับนักเรียน ไปจนถึงพื้นที่ในออนไลน์

ส่วนที่ 3 สรุปและข้อเสนอแนะ (conclusion and recommendation)

3.1.1 บทสรุป

ในการป้องกันการคุกคามทางเพศต่อเยาวชนระดับมัธยมศึกษาภายในสถานศึกษา ควรตัดสาเหตุของปัญหาและเสริมสร้างนวัตกรรมสมัยใหม่ มาใช้ในการป้องกัน จับกุมปราบปรามผู้กระทำความผิด และเยียวยาผู้เสียหายอย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยด้วยกรอบแนวทางในการป้องกันอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพ 6 ด้าน (ตามมติคณะรัฐมนตรี ลงวันที่ 24 มกราคม 2560)

กรอบแนวทางในการป้องกันอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพ	
ด้าน	แนวทางการป้องกัน/ข้อเสนอแนะ
การป้องกันอาชญากรรม โดยสภาพแวดล้อม	<p>(1) ติดกล้องวงจรและไฟส่องสว่างตามจุดเสี่ยงหรือมุมอับสายตา เพื่อให้หน่วยรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษาสามารถตรวจสอบได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น</p> <p>(2) จัดทำระบบอิเล็กทรอนิกส์ คุมการใช้ห้องต่าง ๆ ในสถานศึกษา เพื่อให้ทราบถึง บุคคลที่ใช้งาน ช่วงเวลาที่ใช้งาน และจำนวนผู้ใช้งาน เป็นการลดความเสี่ยงในการใช้สถานที่เพื่อคุกคามทางเพศ และอาจใช้ในการสืบหาผู้กระทำความผิดได้</p> <p>(3) จัดทำระบบอิเล็กทรอนิกส์ ตรวจสอบการเข้าออกสถานศึกษาอย่างเคร่งครัด และไม่อนุญาตเข้าออกสถานศึกษาล่าช้า ไม่อนุญาตให้อยู่กินเวลาหลักเล็เรียนโดยไม่มีเหตุจำเป็นอันสมควร กรณีที่มีความจำเป็นจะต้องให้อาจารย์ที่ปรึกษาอยู่ด้วยตลอดเวลา</p> <p>(4) จัดระบบอิเล็กทรอนิกส์ เข้าออกห้องพักครูอาจารย์ ห้ามมิให้นักเรียนเข้าห้องพักครูอาจารย์โดยไม่เหตุจำเป็น หากต้องการเข้าห้องพักครูต้องลงชื่อและลงเวลาเข้าออกให้ชัดเจน และมีให้ครูอาจารย์อยู่ล่าพังกับนักเรียนเป็นการส่วนตัว</p> <p>(5) ห้องพักรู ควรสามารถให้บุคคลอื่นมองเห็นจากภายนอกได้</p> <p>(6) student care ช่องทางร้องเรียน ศูนย์ดำรงธรรม สถานี ตำรวจ</p>
การป้องกันอาชญากรรม โดยการมีส่วนร่วมของ ประชาชน	<p>(1) เปิดเวทีให้เด็ก ผู้ปกครอง และผู้นำชุมชน ได้มีส่วนร่วมในการเสนอวิธีการป้องกันการคุกคามทางเพศ ผ่านการประชุมผู้ปกครอง หรือกิจกรรมที่โรงเรียนเป็นผู้จัด เช่น การโต้วาที การเสวนา การแสดงละคร เป็นต้น</p> <p>(2) จัดให้มีสายด่วนเป็นการเฉพาะ เพื่อให้ผู้ปกครองสามารถร้องเรียน หรือตรวจสอบเกี่ยวกับการถูกล่วงละเมิดทางเพศของบุตรหลานได้ตลอด 24 ชม.</p> <p>(3) สร้างกลไก การช่วยเหลือและปกป้องการคุกคามทางเพศของเด็ก ร่วมกับ</p>

กรอบแนวทางในการป้องกันอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพ	
ด้าน	แนวทางการป้องกัน/ข้อเสนอแนะ
	เครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ โรงเรียน ตำรวจ ฝ่ายปกครอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กร NGO สถานพินิจ โรงพยาบาล
การป้องกันอาชญากรรม โดยการป้องกันการ กระทำผิดซ้ำ	<p>(1) จัดโครงการให้ผู้มีพฤติกรรมคุกคามทางเพศ ที่ไม่ถึงขั้นเป็นคดีอาญา เข้ารับการบำบัด โดยนักจิตวิทยาหรือจิตแพทย์</p> <p>(2) ประชาสัมพันธ์บทลงโทษผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการคุกคามทางเพศและการล่วงละเมิดทางเพศเป็นลายลักษณ์อักษร ทั้งครูอาจารย์ บุคลากรในสถานศึกษา และนักเรียน</p> <p>(3) ประชาสัมพันธ์บทลงโทษสำหรับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการคุกคามทางเพศซ้ำ ๆ อย่างต่อเนื่องเพื่อเป็นการป้องปรามการกระทำความผิด</p> <p>(4) กำหนดและประชาสัมพันธ์มาตรการลงโทษผู้กระทำความผิดหรือสถานศึกษา</p>
การป้องกันอาชญากรรม โดยการเฝ้าระวังกลุ่ม เสี่ยงที่มีโอกาสจะกระทำ ความผิด	<p>(1) แต่งตั้งคณะทำงานเฝ้าระวังและสอดส่อง โดยคัดเลือกจากนักเรียนที่มีความประพฤติดี ทำหน้าที่ในการเฝ้าระวัง สอดส่อง และรับแจ้งเบาะแส รวมทั้งรับเรื่องร้องทุกข์จากนักเรียนด้วยกัน</p> <p>(2) เฝ้าสังเกตพฤติกรรมนักเรียนชายระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ด้วยการจัดทำบันทึกพฤติกรรมของนักเรียนแต่ละคนในชั้นเรียนที่ครูอาจารย์ท่านนั้นรับผิดชอบ</p> <p>(3) เปิดช่องทางให้นักเรียนเป็นผู้ประเมินพฤติกรรมของครูอาจารย์ โดยไม่เปิดเผยชื่อผู้ประเมิน และมีคณะกรรมการในการตรวจสอบข้อมูล โดยนำข้อมูลที่ได้ไปประกอบการพิจารณาเลื่อนขั้นเลื่อนเงินเดือน</p>
การป้องกันอาชญากรรม โดยการลดโอกาสการตก เป็นเหยื่อ	<p>(1) สร้างสื่อประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างองค์ความรู้เรื่องการคุกคามทางเพศให้นักเรียน ซึ่งองค์ประกอบของสื่อฯ ต้องประกอบด้วย 1.องค์ประกอบของการคุกคามทางเพศ 2.รูปแบบการกระทำความผิด 3.วิธีการป้องกันตนเองไม่ให้ตกเป็นเหยื่อ 4.ค่านิยมที่ผิด 5.การค้น/การเก็บข้อมูลของการกระทำความผิด 6.ช่องทางการแจ้งเบาะแส และการขอความช่วยเหลือ</p> <p>(2) กำหนดช่องทางและขั้นตอนการร้องเรียนที่ชัดเจน โดยปิดชื่อผู้ร้องเรียนเป็นความลับ และมีการบันทึกข้อมูลการแก้ไขปัญหา</p> <p>(3) การจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการคิด วิเคราะห์ การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า การตัดสินใจ การให้คำปรึกษาที่ถูกต้อง รวมไปถึงทักษะการป้องกันตัวเองให้พ้นจากการถูกละเมิดทางเพศ</p> <p>(4) การจัดทำหลักสูตรบูรณาการการสอนในเรื่องเพศศึกษา ศีลธรรม คุณธรรม</p>

กรอบแนวทางในการป้องกันอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพ	
ด้าน	แนวทางการป้องกัน/ข้อเสนอแนะ
	<p>จริยธรรมที่ดี และเหมาะสมในทางสังคมให้กับนักเรียน</p> <p>(5) การจัดบริการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน โดยครูที่ปรึกษาต้องเป็นครูที่ผ่านหลักสูตรจิตวิทยาแนะแนว</p>
<p>การพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพบุคลากรในการป้องกันอาชญากรรม</p>	<p>(1) จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ความรุนแรงเกี่ยวกับปัญหาการคุกคามทางเพศและการล่วงละเมิดทางเพศ ให้กับ ครู อาจารย์ ตำรวจ ฝ่ายปกครอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กร NGO สถานพินิจ โรงพยาบาล โดยใช้วิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญจากหน่วยงานภายนอก เช่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมต่าง ๆ เป็นต้น</p> <p>(2) สร้างระบบการป้องกันและช่วยเหลือเด็กที่ถูกคุกคามทางเพศ โดยบูรณาและเชื่อมโยงการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p>

ส่วนที่ 4 บรรณานุกรม (references)

- นันทิยา สวัสดิวิชัยโสภิต. (2563) “การตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมในสถานศึกษา กรณีศึกษา: มหาวิทยาลัยนเรศวร.”, คณะเกษตรศาสตร์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, มหาวิทยาลัยนเรศวร,
- นิตยา บุญหนัก.(2547) “การศึกษาและการป้องกันการคุกคามทางเพศ.”, สารนิพนธ์ บัณฑิตวิทยาลัย , มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สาขาจิตวิทยาการแนะแนว,
- วิเชียนศักดิ์ ทัพสิงห์, วลัยนิภา ฉลากบาง. (2562) “กลยุทธ์การป้องกันการคุกคามทางเพศของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” .วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด,14,223-245
- สกุทธิพิทย์ เก่งประดิษฐ์, เมธี สุตรสุคนธ์. (2562) “การป้องกันตนเองไม่ให้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมของนักศึกษาหญิง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา กรณีศึกษาด้านการถูกล่วงละเมิดทางเพศ.” การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติของนักศึกษา ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2 วันที่ 19 มกราคม 2562 ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 1255 – 1270.
- สุขุมมา อรุณจิต, วุฒิพล มั่นเหมาะ. (2559) “ปัจจัยการเกิดอาชญากรรมทางเพศและแนวทางการป้องกันอาชญากรรมทางเพศตามทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม.” วารสารวิชาการอาชญวิทยาและนิติวิทยาศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม - ธันวาคม 2559 : 23 – 34.
- สำนักข่าวประชาชาติธุรกิจ.(2564,ตุลาคม), การล่วงละเมิดเด็ก : สถิติน่าหวง วิธีแก้ปัญหา ช่องทางขอความช่วยเหลือ (ออนไลน์), สืบค้นจาก <https://www.prachachat.net/general/news-789933>, 4 มีนาคม 2565
- สำนักข่าวสด.(2564,พฤศจิกายน), สั่งตั้งแล้ว 2 ครู โรงเรียนสตรีดังภูเก็ต หลังตกข่มขืนทางเพศนักเรียนหญิง (ออนไลน์), สืบค้นจาก https://www.khaosod.co.th/around-thailand/news_6736189 , 4 มีนาคม 2565
- สำนักข่าวไทยพีบีเอส. (2563,กรกฎาคม), THE EXIT : นักเรียนหญิงสะท้อนถูกครุคุกคามทางเพศในโรงเรียน (ตอน 1) (ออนไลน์) , สืบค้นจาก <https://news.thaipbs.or.th/content/294529>, 4 มีนาคม 2565
- สำนักข่าวไทยพีบีเอส. (2563,กรกฎาคม), THE EXIT : นักเรียนหญิงสะท้อนถูกครุคุกคามทางเพศในโรงเรียน (ตอน 2) (ออนไลน์) , สืบค้นจาก <https://news.thaipbs.or.th/content/294565>, 4 มีนาคม 2565
- สำนักข่าวไทยรัฐ. (2563,ธันวาคม), สถิติ 7 ปี ล่วงละเมิดทางเพศนักเรียน ครูไม่มีสิทธิก้าวพลาด สืบค้นจาก <https://www.thairath.co.th/scoop/1988528>, 4 มีนาคม 2565
- อัมพร อังรังลักษณ์ (2559) .“การคุกคามทางเพศในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร : สาเหตุและข้อเสนอทางนโยบาย.” วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์,(1),31 – 46.

ส่วนที่ 5 ภาคผนวก (appendix)

5.1 คำของบประมาณการดำเนินโครงการในการป้องกันอาชญากรรม

1. ชื่อโครงการ: Youth care

ความสอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงาน

แนวทางการดำเนินงานที่ 1: พัฒนา ปรับปรุงและบังคับใช้กฎหมายรวมทั้งสร้างการรับรู้ เรื่องสิทธิและความรู้พื้นฐานในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม (ตัวชี้วัดแนวทาง: กฎหมายและ/หรือมาตรฐาน ด้านกระบวนการยุติธรรมได้รับการพัฒนาและปรับปรุง จำนวน.....เรื่อง)

แนวทางการดำเนินงานที่ 2: ส่งเสริมและพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางเลือก (ตัวชี้วัด แนวทาง : ประชาชน (กลุ่มเป้าหมาย) มีความรู้และความเข้าใจในพื้นฐานด้านกระบวนการยุติธรรมทางเลือก ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70)

แนวทางการดำเนินงานที่ 3: ส่งเสริมการป้องกันการกระทำความผิดและการป้องกัน อาชญากรรม (ตัวชี้วัดแนวทาง : มีการดำเนินงานสอดคล้องตามกรอบแนวทางการป้องกันอาชญากรรม 6 ด้าน)

แนวทางการดำเนินงานที่ 4: พัฒนาประสิทธิภาพเทคโนโลยีสารสนเทศและระบบงานใน กระบวนการยุติธรรมเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับประชาชน (ตัวชี้วัดแนวทาง : หน่วยงานของรัฐมีบริการ ในกระบวนการยุติธรรมที่ได้มาตรฐาน/ลดขั้นตอน/เชื่อมโยงกัน จำนวนรวม ไม่น้อยกว่า .....ระบบ/บริการ)

2. หลักการและเหตุผล:

จากการศึกษาปัญหาการป้องกันการคุกคามทางเพศต่อเยาวชนระดับมัธยมศึกษาภายในสถานศึกษา พบว่า ประเทศไทยยังคงมีการเสนอข่าวการคุกคามทางเพศกับเด็กนักเรียนที่เกิดเหตุภายในโรงเรียนอยู่เป็นประจำ ทั้งกับเพศหญิง เพศชาย และเพศทางเลือก โดยที่อาชญากรหรือผู้ที่ก่อเหตุก็คือ คนที่ใกล้ชิดกับเด็กเอง เช่น ครูอาจารย์ รุ่นพี่ หรือเพื่อนในชั้นเรียน เป็นต้น นอกจากนั้นยังมีข่าวว่ามีบุคคลภายในเข้ามาก่อเหตุ อาชญากรรมภายในโรงเรียนหลายต่อหลายครั้งอีกด้วย จนทำให้ผู้ปกครองขาดความเชื่อมั่นต่อการบริหารจัดการในเรื่องดังกล่าว ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า ที่ผ่านมาหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องขาดประสิทธิภาพในการ ป้องกันปัญหาการคุกคามทางเพศต่อเยาวชนระดับมัธยมศึกษาภายในสถานศึกษา และยังขาดเครื่องมือใน การบูรณาการกันอย่างจริงจังเพื่อขจัดหรือจำกัดปัญหาเหล่านี้ให้ลดลงหรือหมดสิ้นไปจากสังคมไทย

ดังนั้น ภาครัฐโดยเฉพาะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรร่วมมือกันแก้ไขปัญหานี้ให้เกิดผลอย่างเป็น รูปธรรม ซึ่งสามารถทำได้หลายวิธี แต่การสร้างนวัตกรรมขึ้นมาใช้ในการป้องกันหรือป้องปรามการกระทำ ความผิด และเยียวยาจิตใจของนักเรียน โดยอาศัยเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างแอปพลิเคชัน น่าจะเป็นทางเลือกที่ เหมาะสม เพราะเป็นสิ่งที่สามารถใช้ประโยชน์ร่วมได้และใช้งานได้ง่าย โดยเสนอให้มีการจัดทำแอปพลิเคชัน กลางของรัฐที่สามารถใช้งานได้ฟรีไม่มีค่าใช้จ่าย และทุกโรงเรียนสามารถใช้ร่วมกันได้ ทั้งนี้ สอดคล้องมติ คณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 24 มกราคม 2560 ได้เห็นชอบกรอบแนวทางในการป้องกันอาชญากรรมที่มี ประสิทธิภาพ จำนวน 6 ด้าน อีกด้วย คณะผู้จัดทำจึงเห็นควรเสนอให้มีการดำเนินโครงการ “Youth care”

3. วัตถุประสงค์ของโครงการ:

3.1 เพื่อสร้างนวัตกรรมของรัฐ สำหรับป้องกันปัญหาต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นกับเยาวชนในสถานศึกษาทั่วประเทศ

3.2 เพื่อเพิ่มช่องทางการให้ความรู้ ให้คำปรึกษา แจ้งเตือนภัย แจ้งเบาะแส และติดตามตรวจสอบเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ทำความผิดต่อเยาวชนในสถานศึกษา

3.3 เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้ปกครองต่อการดูแลบุตรหลานภายใต้การดูแลของสถานศึกษา

4. เป้าหมายโครงการ:

การป้องกันอาชญากรรมในสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพด้วยแอปพลิเคชันที่ใช้กันทุกโรงเรียนในสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) และสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.)

5. กลุ่มเป้าหมายโครงการ:

กลุ่มเป้าหมายที่ 1 คือ องค์กรที่ร่วมกันเชื่อมโยงฐานข้อมูลเพื่อจัดทำแอปพลิเคชัน ได้แก่ (1) สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (กองบังคับการปราบปรามการกระทำผิดต่อเด็ก เยาวชน และสตรี) (3) กรมกิจการเด็กและเยาวชน (4) กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ (5) กรมสุขภาพจิต (6) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (7) สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (8) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และ (9) สำนักงานกิจกรรมยุติธรรม

กลุ่มเป้าหมายที่ 2 คือ องค์กรที่นำแอปพลิเคชันไปใช้ ได้แก่ (1) โรงเรียนในสังกัด สพฐ กศน. และ สอศ. ทั่วประเทศ (2) นักเรียน และ (3) ผู้ปกครอง

6. ตัวชี้วัดเป้าหมายโครงการ:

ระดับความสำเร็จของการจัดทำแอปพลิเคชัน Youth care

7. กิจกรรม – วิธีดำเนินการ:

7.1 กิจกรรมสร้างความร่วมมือในการบูรณาการเพื่อการป้องกันอาชญากรรมในสถานศึกษา

7.1.1 จัดประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อถอดบทเรียนของปัญหาการเกิดอาชญากรรมต่อเยาวชนในสถานศึกษาร่วมกัน

7.1.2 จัดพิธีลงนามบันทึกข้อตกลงร่วมกันในการเชื่อมโยงฐานข้อมูลเพื่อพัฒนาแอปพลิเคชัน Youth care กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

7.1.3 แต่งตั้งคณะทำงานบริหารจัดการแอปพลิเคชัน Youth care โดยมีผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ข้อมูลและความต้องการที่จำเป็นต่อการพัฒนาแอปพลิเคชันที่มีประสิทธิภาพ

7.2 กิจกรรมจัดจ้างพัฒนาแอปพลิเคชัน Youth care Youth care

7.3 กิจกรรมจัดการแถลงข่าวเปิดตัวแอปพลิเคชัน พร้อมกับกระทรวงศึกษาธิการมีหนังสือสั่งการให้โรงเรียนในสังกัด สพฐ. กศน. และ สอศ.

7.4 กิจกรรมติดตามและประเมินผลการใช้งานแอปพลิเคชัน โดยคณะทำงานบริหารจัดการแอปพลิเคชัน Youth care เพื่อนำไปพัฒนาระบบให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (ดำเนินการเมื่อสิ้นปีงบประมาณ)

8. ระยะเวลาดำเนินการโครงการ:

ระยะเวลา 1 ปีงบประมาณ

9. งบประมาณ:

ประมาณการค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น จำนวน 2,800,000 บาท (สองล้านแปดแสนบาทถ้วน) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

กิจกรรม	งบประมาณ (บาท)
1. กิจกรรมสร้างความร่วมมือในการบูรณาการเพื่อการป้องกันอาชญากรรมในสถานศึกษา - ค่าจัดประชุมคณะทำงาน - ค่าจัดพิธีลงนาม MOU	200,000
2. กิจกรรมจัดจ้างพัฒนาแอปพลิเคชัน Youth care	2,000,000
3. กิจกรรมจัดการแถลงข่าวเปิดตัวแอปพลิเคชัน	500,000
4. กิจกรรมติดตามและประเมินผลการใช้งานแอปพลิเคชัน	100,000

10. หน่วยงานผู้รับผิดชอบโครงการ

กระทรวงยุติธรรม โดยสำนักงานกิจการยุติธรรม

11. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

11.1 ภาครัฐมีเครื่องมือในการกำกับดูแลพฤติกรรมทั้งบุคลากรทางการศึกษาและเยาวชนภายในสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

11.2 เกิดการบูรณาการด้านป้องกันและแก้ไขปัญหาการคุกคามทางเพศต่อเยาวชนภายในสถานศึกษาอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม

11.3 ลดโอกาสในการเกิดปัญหาการคุกคามทางเพศต่อเยาวชนภายในสถานศึกษา

11.4 สังคมมีความเชื่อมั่นต่อสถาบันการศึกษาและบุคลากรทางการศึกษามากยิ่งขึ้น

12. ผู้เสนอโครงการ:

13. ผู้อนุมัติโครงการ:

5.2 เอกสารนำเสนอรูปแบบ one concept paper

สภาพปัญหาหลัก

1. การคุกคามทางเพศในสถานศึกษาเป็นปัญหาสังคมที่ร้ายแรงที่กระทบต่อร่างกายและจิตใจของเยาวชน
2. สถานศึกษาเป็นแหล่งรวมของเยาวชน ซึ่งเป็นช่องทางในการเกิดการคุกคามทางเพศต่อเยาวชนได้ง่าย
3. ปัญหาการคุกคามทางเพศต่อเยาวชนเกิดขึ้นมานานและถูกปกปิดมาโดยตลอด
4. ทักษะจิตสังคมไทยที่มองเหยื่อว่าเป็นผู้มีส่วนทำให้เกิดการคุกคามทางเพศ

สถิติ...ปกปิด ?

ข้อเสนอแนะ

1. สร้างภูมิคุ้มกันให้แก่เด็กและเยาวชนในสถานศึกษาเพื่อป้องกันการตกเป็นเหยื่อในการคุกคามทางเพศ
2. จัดทำสื่ออิเล็กทรอนิกส์และแอปพลิเคชันเพื่อเปิดช่องทางให้เด็กขอความช่วยเหลือจากภาครัฐ
3. มีการบูรณาการภาครัฐเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อให้การแก้ปัญหามีประสิทธิภาพ
4. ส่งเสริมและสร้างความตระหนักรู้ถึงปัญหาการคุกคามทางเพศต่อเยาวชนกับสังคมไทย
5. มีมาตรการลงโทษผู้กระทำผิดหรือสถานศึกษาอย่างจริงจัง

โครงการ Youth care

วัตถุประสงค์ของโครงการ:

1. เพื่อสร้างนวัตกรรมของรัฐ สำหรับป้องกันปัญหาต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นกับเยาวชนในสถานศึกษาทั่วประเทศ
2. เพื่อเพิ่มช่องทางในการให้ความรู้ ให้คำปรึกษา แจ้งเตือนภัย แจ้งเบาะแส และติดตามตรวจสอบเกี่ยวกับพฤติกรรมการกระทำความผิดต่อเยาวชนในสถานศึกษา
3. เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้ปกครองต่อการดูแลบุตรหลานภายใต้การดูแลของสถานศึกษา

ประโยชน์ที่จะได้รับ

1. ภาครัฐมีเครื่องมือในการกำกับดูแลพฤติกรรมทั้งบุคลากรทางการศึกษาและเยาวชนภายในสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ
2. เกิดการบูรณาการด้านป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในการคุกคามทางเพศต่อเยาวชนภายในสถานศึกษาอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม
3. ลดโอกาสในการเกิดปัญหาการคุกคามทางเพศต่อเยาวชนภายในสถานศึกษา
4. สังคมมีความเชื่อมั่นต่อสถาบันการศึกษาและบุคลากรทางการศึกษามากยิ่งขึ้น

ผลสัมฤทธิ์ :

การป้องกันอาชญากรรมในสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพด้วยแอปพลิเคชันที่ใช้กันทุกโรงเรียนในสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) และสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.)